

08.10.2021r. – Światowy Dzień Dysleksji

Dysleksja występuje, gdy dziecko nie jest w stanie pisać i czytać mimo poprawnych zdolności intelektualnych. Wyróżnia się hiperdysleksję, dysortografię, dysgrafię i dyskalkulię. Przyczyną dysleksji może być dziedziczenie lub mikrouszkodzenia w mózgu. W celu rozpoznania zaburzenia stosuje się kompleksowe testy, na podstawie których wydaje się zaświadczenie o dysleksji. Terapia powinna przebiegać w formie gier i zabaw.

Dzieci, które mają dysleksję, nie odróżniają kształtów i dźwięków. Nie widzą też różnic w zapisie danych liter lub cyfr. Przez to w jednym zdaniu mogą zrobić kilka błędów ortograficznych oraz zwykle piszą brzydko i niewyraźnie. Dyslektycy są oceniani jako leniwi, często podlegają krytyce. Jest to jednak zaburzenie, które wymaga fachowej pomocy, ponieważ w przeciwnym razie dziecko będzie miało coraz poważniejsze problemy z nauczeniem się podstaw gramatyki. Bez pomocy pedagogicznej uczniowie z dysleksją popadają w kompleksy, są zniechęceni i szybko się męczą. Główne rodzaje dysleksji to:

- **klasyczna dysleksja** – problemy z czytaniem i pisanem,
- **hiperdysleksja** – dziecko mimo zdolności czytania, nie rozumie tych treści,
- **dysortografia** – problemy z opanowaniem ortografii,
- **dysgrafia** – brzydkie pismo, które jest trudne do odczytania,
- **dyskalkulia** – trudności w opanowaniu zadań matematycznych.

Najwyraźniejszym sygnałem dysleksji są krzywe litery w zeszyte dziecka, które często napisane są w złej kolejności oraz wychodzą poza linijki. Jednak można wykryć symptomy tej choroby zanim uczeń pójdzie do szkoły. Już w okresie niemowlęcym dzieci mają problemy z raczkowaniem, mówieniem oraz zaczynają chodzić znacznie później od swoich rówieśników. Z biegiem czasu mają trudności z orientacją, stwierdzeniem, gdzie jest prawa, a gdzie lewa strona. Mają wyraźnie mocniejszą jedną stronę ciała, np. słuchają prawym uchem, patrzą prawym okiem lub każde zadanie manualne wykonują prawą ręką. Nie potrafią więc swobodnie zawiązać butów, umyć rąk lub zjeść obiadu za pomocą sztućców. Z

trudnością przychodzi im układanie puzzli i rozwiązywanie prostych zagadek logicznych. Im wcześniej rozpozna się dysleksję, tym lepsze rezultaty przyniesie terapia.

Wczesne rozpoznanie zależy więc od uważności rodziców i nauczycieli, którzy widzą ewidentną różnicę pomiędzy lenistwem a problemami fizjologicznymi. Jeśli zauważą oni niepożądane zmiany, należy jak najszybciej zgłosić dziecko do poradni psychologiczno-pedagogicznej. Jednak do stwierdzenia dysleksji nie wystarczy intuicja, lecz niezbędne są konkretne testy, które oceniają ogólne możliwości dziecka. Stosuje się więc badania laryngologiczne, logopedyczne, okulistyczne, pediatryczne oraz psychologiczne. Na tej podstawie wystawia się zaświadczenie o dysleksji, dzięki któremu dziecko może bezstresowo kontynuować naukę i regularnie chodzić na zajęcia terapii pedagogicznej. W szkole nie będzie oceniane pod kątem błędów ortograficznych oraz dostanie więcej czasu na przepisywanie informacji z tablicy do zeszytu. Co więcej, podczas egzaminów dostanie powtórzone instrukcje i więcej czasu na rozwiązanie ich.

Charakterystyka zaburzeń

W różnym wieku pojawiają się lub nasilają nieco inne objawy zaburzeń rozwoju psychoruchowego i związane z nim przejawy trudności w czytaniu i pisaniu.

Specyficzne trudności w czytaniu:

- 1) czytanie "niepewne", "wymęczone", szczególnie gdy dziecko czyta głośno;
- 2) częste błędy w czytaniu, pomijanie wyrazów lub ich dodawanie, zniekształcanie wyrazów i odczytanie innych, podobnych wyrazów;
- 3) pomijanie linii lub odczytywanie jej ponownie;
- 4) częste gubienie miejsca, w którym dziecko czyta;
- 5) niepewność w czytaniu, szczególnie krótkich wyrazów wyglądających podobnie, np. "on-ono", "od-do";
- 6) trudności w dzieleniu dłuższych wyrazów na sylaby i syntetyzowaniu sylab w wyrazy w niewłaściwym porządku (sylaby często są gubione), pomijanie interpunkcji;
- 7) przestawianie liter w wyrazie, co zmienia jego sens (tworzenie anagramów);
- 8) trudności w wyszukiwaniu najistotniejszej myśli w danym fragmencie tekstu;
- 9) niewłaściwe łączenie liter;
- 10) trudności w przyswojeniu tabliczki mnożenia.

Specyficzne błędy w pisaniu:

- 1) słaby poziom pracy pisemnej w porównaniu z odpowiedziami ustnymi;
- 2) prace pisemne na niskim poziomie graficznym i estetycznym, liczne przekreślenia, kilkakrotne próby zapisania wyrazu, prace bałaganiarskie;
- 3) utrzymywanie się trudności z rozróżnianiem liter: b-p, p-g, n-u, m-w;
- 4) niewłaściwy dobór liter do głosek podobnych fonetycznie, w wyniku ich niewłaściwego rozróżniania np. spółgłosek t-d, b-p, m-n;
- 5) mylenie nazwy litery i głoski (np. l-el), m-em, k-ka);

- 6) niewłaściwe stosowanie małych i dużych liter; dziecko częściej używa dużych i małych liter, ponieważ czuje się pewniejsze w ich różnicowaniu (np. leKKo);
- 7) trudności w różnicowaniu wyrazów podobnie brzmiących (np. bułka-półka);
- 8) dodawanie, pomijanie lub niewłaściwe umiejscowienie liter lub wyrazów;
- 9) zapisywanie wyrazu na różne sposoby np. "szyja", "szja", "szya";
- 10) mylenie liter l-t podczas czytania i pisania;
- 11) złe rozmieszczenie pracy pisemnej w przestrzeni, niemożność zachowania marginesu;
- 12) tracenie wątku podczas zapisywania opowiadania;
- 13) brak, lub niewłaściwe stosowanie interpunkcji

Rodzicu:

- Nie traktuj dziecka jak chorego, kalekiego, niezdolnego, złego lub leniwego.
- Nie karz, nie wyśmiewaj dziecka w nadziei, że zmobilizujesz je to do pracy.
- Nie łudź się, że dziecko "samo z tego wyrośnie", "weźmie się w garść", "przysiądzie fałdów" lub że ktoś je z tego "wyleczy".
- Nie spodziewaj się, że kłopoty dziecka pozbawionego specjalistycznej pomocy ograniczą się do czytania i pisania i skończą się w młodszych klasach szkoły podstawowej.
- Nie ograniczaj dziecku zajęć pozalekcyjnych, aby miało więcej czasu na naukę, ale i nie zwalnij go z systematycznych ćwiczeń.
- Staraj się zrozumieć swoje dziecko, jego potrzeby, możliwości i ograniczenia, aby zapobiec trudnościom szkolnym.
- Spróbuj jak najwcześniej zaobserwować trudności dziecka: na czym polegają i co jest ich przyczyną. Skonsultuj się ze specjalistą (psychologiem, pedagogiem, logopedą)
- Aby jak najwcześniej pomóc dziecku: zaobserwuj w codziennej pracy z dzieckiem, co najskuteczniej mu pomaga, korzystaj z odpowiedniej literatury i fachowej pomocy nauczyciela - terapeuty (w formie terapii indywidualnej i grupowej), bądź w stałym kontakcie z nauczycielem i pedagogiem szkolnym.
- Bądź życzliwym, pogodnym, cierpliwym przewodnikiem i towarzyszem swego dziecka w jego kłopotach szkolnych.
- Chwal i nagradzaj dziecko nie tyle za efekty jego pracy, ile za włożony w nią wysiłek. Spraw, aby praca z dzieckiem była przyjemna dla was obojga.

Rodzicu pamiętaj:

- Kochaj, ale wymagaj.
- Okazuj dziecku swoje uczucia.
- Przekazuj dziecku pozytywne informacje o nim (pochodzące od ciebie i osób trzecich).
- Dostrzegaj wszystkie osiągnięcia dziecka, nawet bardzo drobne.

- Doceniaj nawet niedokończone dzieło dziecka.
- Zanim skrytykujesz, pozwól dziecku wyjaśnić.
- Zachowaj umiar w udzielaniu pomocy przy odrabianiu lekcji.
- Przerzuć na dziecko odpowiedzialność za jego naukę.
- Pozwól dziecku podejmować decyzje o dodatkowych zajęciach i innych sprawach.
- Pozwól dziecku wybrać kierunek rozwoju i wspieraj je w tym.
- Pozwól dziecku poczuć jego sukces.
- Pokaż dziecku korzyści płynące ze spróbowania swoich sił w nowej dziedzinie - i nie naciskaj dłużej.
- Okazuj dziecku swoją wiarę w jego sukces.
- Stawiaj poprzeczki ma miarę własnych ambicji.
- Naucz się rozmawiać z dzieckiem.
- Naucz się słuchać dziecka.
- Nie monologuj.
- Rozmawiaj z dzieckiem wtedy, gdy panujesz nad swoimi emocjami.
- Nie obarczaj dziecka poczuciem winy.
- Wyszukuj pozytywy w każdej sytuacji.
- Okazuj zainteresowanie zamiast kontrolować.
- Nie mów "nigdy", "wszystko" i "zawsze".

Zespół pomocy psychologiczno-pedagogicznej

